

Лекція: Організація первинного обліку у виробничих підрозділах.

1. Облік виробничих запасів, облік основних засобів.
2. Організація первинного обліку на тваринницьких фермах, ремонтній майстерні.
3. Звітність в аграрних підприємствах.

Запаси — це оборотні активи підприємства, які використовуються переважно в його операційному циклі діяльності підприємств або в період до одного року, пасиви становлять основу виготовлюваної продукції (сировина й основні матеріали), сприяють процесу її виготовлення або поліпшують властивості готової продукції. Методологічні засади формування інформації про визнання, оцінку запасів, їх закриття у фінансовій звітності визначено у П(С)БО 9 “Запаси”.

За П(С) БО 9 запаси — це активи, які:

- утримуються для дальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності (товари, готова продукція);
- перебувають у процесі виробництва з метою дальшого продажу продукту виробництва (незавершене виробництво);
- утримуються для споживання під час виробництва продукції та надання послуг, а також для управління підприємством (сировина, основні і допоміжні матеріали, малоцінні та швидкозношувані предмети).

До окремих груп запасів підприємства відносять:

- сировину й основні матеріали, призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування та адміністративних потреб;
- незавершене виробництво — продукцію (робота, послуги), що не пройшла стадій обробки на даному підприємстві;
- готову продукцію — предмети, обробка яких завершена на даному підприємстві, відповідають визначеним стандартам і технічним вимогам та призначені для продажу;
- товари — матеріальні цінності, придбані підприємством з метою дальшого продажу;
- малоцінні та швидкозношувані предмети — засоби праці, що використовуються в процесі виробництва чи для адміністративних цілей не більше від того року або нормального операційного циклу, якщо він перевищує один рік;
- молодняк тварин і тварини на відгодівлі, якщо вони оцінюються за нижчою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації запасів.
- незавершені роботи за будівельними контрактами, включаючи контракти з надання послуг, що безпосередньо пов’язані з ними;
- фінансові активи (цінні папери, що утримуються з метою продажу тощо);
- молодняк тварин і тварин на відгодівлі, продукцію сільського і лісового господарства, корисні копалини, якщо вони оцінюються за чистою

вартістю реалізації відповідно до інших положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Згідно П(С)БО №7:

Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року.

б'єкт основних засобів – це закінчений пристрій зі всіма приладами і приладдями до нього або окремих конструктивно відокремлених предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій, або відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів одного або різного призначення.

Класифікація:

1. За функціональним призначенням розрізняють:

- – **виробничі** основні засоби, що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі;
- **невиробничі** не беруть участь у виробничому процесі; призначені для обслуговування комунальних і культурно-побутових потреб.

2. За галузевою ознакою:

- – промислові;
- – будівельні;
- – сільськогосподарські;
- – транспортні;
- – зв'язку.

3. За використанням:

- – діючі;
- – недіючі;
- – запасні.

4. За ознакою належності:

- – власні;
- – орендовані.

5. За групами:

- – група 1 – будівлі, споруди, їх структурні компоненти;
- – група 2 – автотранспорт і вузли, меблі, побутові, електронні, оптичні прилади,
- устаткування, офісне обладнання;
- – група 3 – інші основні засоби, що не увійшли до груп 1 і 2.
- – група 4 – електронно обчислювальні машини, інші машини для автоматичної обробки інформації, їх програмне забезпечення, пов'язані з ними засоби зчитування і друку інформації, телефони, мікрофони, рації.

На фермах сільськогосподарських підприємств відбуваються безперервні процеси, результатом яких є зміна кількісного чи якісного складу тварин. Такі процеси можуть бути зумовлені як біологічними перетвореннями (отримання приплоду, збільшення маси тварин тощо), так і діяльністю людини (придбання, реалізація, забій чи переведення тварин з групи в групу). Всі операції з руху

тварин на фермі повинні бути належним чином задокументовані у відповідних первинних документах.

Для обліку руху тварин у сільськогосподарських підприємств застосовують спеціалізовані форми первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України від 21.02.2008 р. № 73.

Документування руху довгострокових біологічних активів тваринництва здійснюється з використанням таких форм первинних документів:

- Акту приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада) (ф. № ДБАСГ-2);
- Акту на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин) (ф. № ДБАСГ-4).

Формування основного стада тварин оформляється **Актом приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин)** (форма № ДБАСГ-2). Акт застосовується у випадках оформлення переведення тварин в основне стадо. Акт складає зоотехнік, завідувач фермою або бригадир у день формування основного стада. В ньому вказують облікові групи - з якої і в яку переведені тварини, ідентифікаційний номер (інвентарний номер, кличку), стать, масть та інші особливості, час народження, кількість голів, вагу, балансову вартість, прізвище, ім'я, по батькові особи, за якою закріплені прийняті тварини. Правильність здійснення цих господарських операцій підтверджує своїм підписом особа, яка прийняла тварин під свою матеріальну відповідальність. Належно оформлені Акти приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин) (форма № ДБАСГ-2) підписують керівник структурного підрозділу, завідувач фермою підприємства та використовують для обліку тварин в Книзі обліку руху тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-12) і для зоотехнічного обліку. В кінці місяця Акти разом із Звітом про рух тварин і птиці на фермі (форма № ПБАСГ-13) передають в бухгалтерію підприємства, де їх використовують для відображення операцій по руху тварин в реєстрах бухгалтерського обліку.

Вибракування продуктивної та робочої худоби, інших видів тварин відбувається при втраті ними господарсько-корисних якостей: значному зниженні продуктивності, втраті племінної або робочої цінності, захворюванні невиліковними хворобами, а також внаслідок травматичних наслідків, старості або недостатньої розвиненості на підставі **Акту на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин)** (форма № ДБАСГ-4).

Документування надходження поточних біологічних активів тваринництва на сільськогосподарське підприємство може здійснюватись за допомогою таких форм первинних документів:

- Акту на оприбуткування приплоду тварин (ф. № ПБАСГ-3);
- Звіту про процеси інкубації (ф. № ПБАСГ-4);
- Акту на вихід і сортування добового молодняку птиці (ф. № ПБАСГ-5);

- Нагромаджувального акту на оприбуткування приплоду звірів (ф. № ПБАСГ-7).

Ефективність підприємств аграрного сектора економіки значною мірою залежить від ефективної системи як зовнішнього так і внутрішнього управління, інформаційною базою якого є дані бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Звітність сільськогосподарських підприємств – це система показників, що охоплює і характеризує результати їхньої виробничо-фінансової діяльності за певний період. У ній знаходять відображення дані оперативного, статистичного і бухгалтерського обліку.

Сільськогосподарські підприємства складають і подають фінансову, статистичну і податкову звітність та про відрахування до фондів на соціальні заходи, що зумовлює пристосування до їх вимог облікової політики підприємства

Внутрішня бухгалтерська звітність – це звітність, яка складається бухгалтером аналітиком і подається як адміністрації підприємства, так і менеджерам всіх рівнів управління.